

Tapio Ahokallio

**Onko ihminen
vain eläin vai
evoluution kärki?**

ONKO IHMINEN VAIN ELÄIN
VAI EVOLUUTION KÄRKI?

© 2018 Tapio Ahokallio, Tmi Yläkäsité

Taitto ja kansi: Books on Demand, piirros Tapio Ahokallio

Kuvat: Piirrookset ovat enimmäkseen muokattuja jäljenteitä kuvataiteen maailmasta ja kuvituskirjoista ”MEN, A Pictorial Achive from Nineteenth-Century Sources” (1980), ”Dore Spot Illustrations” (1987) ja ”The Encyclopedia of Illustration” (1999). Kuvat 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14 ja 24 on tehnyt Aava Marte ja muut Tapio Ahokallio

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-2932-8

TAPIO AHOKALLIO

ONKO IHMINEN VAIN ELÄIN
VAI EVOLUUTION KÄRKI?

Suomen tietokirjailijat ry. on tukenut tätä hanketta.

BoD

Books on Demand

Arjalle

Sisällys

1. ALUKSI KYSYMYS	9
1.1 TIEDEUSKONNON TEMPPELIALUEELLA	10
2. ONKO IHMINEN VAIN ELÄIN?.....	13
2.1 DARWININ MAUSOLEUMISSA.....	14
2.2 FREUDIN MAUSOLEUMISSA	18
2.3 HERÄTYSKOKOUS ELÄIMELLISTÄMISTÄ VASTAAN.....	27
3. EI VAAN EVOLUUTION KÄRKI!.....	45
3.1 KUKA OLII TEILHARD DE CHARDIN?	47
3.2 TEILHARDIN ENSIMMÄINEN PYHÄ KIRJA	50
3.3 TELEOLOGISEN EVOLUUTION KAPPELISSA.....	52
4. IHMINEN ELÄIMENÄ JA JUMALANA	65
4.1 KUKA ON YUVAL NOAH HARARI?.....	66
4.2 HARARIN ENSIMMÄINEN KULTTITEOS.....	68
4.3 HARARIN TOINEN KULTTITEOS	77
5. IHMINEN JÄRKILENTONA.....	85
5.1 KUKA OLII UUNO SAARNIO?	89
5.2 TIETOTEORIAN SIVUALTTARILLA	93
5.3 MATERIALISMIN TEMPPELISSÄ	116
5.4 ATEISMIN TEMPPELISSÄ.....	122
5.5 TEKNOUSKONNON TEMPPELISSÄ	133
5.6 MEDITATIIVINEN HETKIPALVELUS NUOTIOILLA	163
5.7 UNISSASAARNAAJAN YÖLLINEN KOHTAAMINEN	170
6. LOPUKSI VASTAUS	183
6.1 PALAVERI FILOSOFIAN PYHILLÄ PAIKOILLA	183
6.2 LOPPUSAARNA, JEREMIADI	206

I. ALUKSI KYSYMYKS

Illalla sängyssä tulee mietiskelleeksi kaikenlaista. Niin kuin esimerkiksi sitä, että mikä ihminen oikeastaan on ja mitä hänen pitäisi tehdä elämällään.

Kysymykset kuulostavat ensin aika lapsellisilta, kun itselläkin on kokemusta ihmisenä olemisesta jo yli seitsemän vuosikymmenen ajalta. Eikö tässä iässä pitäisi jo tietää?

Tavallaan kyllä ja tavallaan ei. Kyllä siinä mielessä, että tiedän oman elämäni, joka yksi pieni osavastaus ihmisenä olemista koskevaan kysymykseen. Mutta tähänkin osavastaukseen sisältyy monia kysymysmerkkejä ja aukkoja, jotta sen perusteella voisi todeta jotain yleispätevää siitä, mitä ihminen on. Ja jos yleispätevyyttä etsii, niin silloin kai pitäisi kääntyä tieteellisen tutkimuksen puoleen vastausta etsimään.

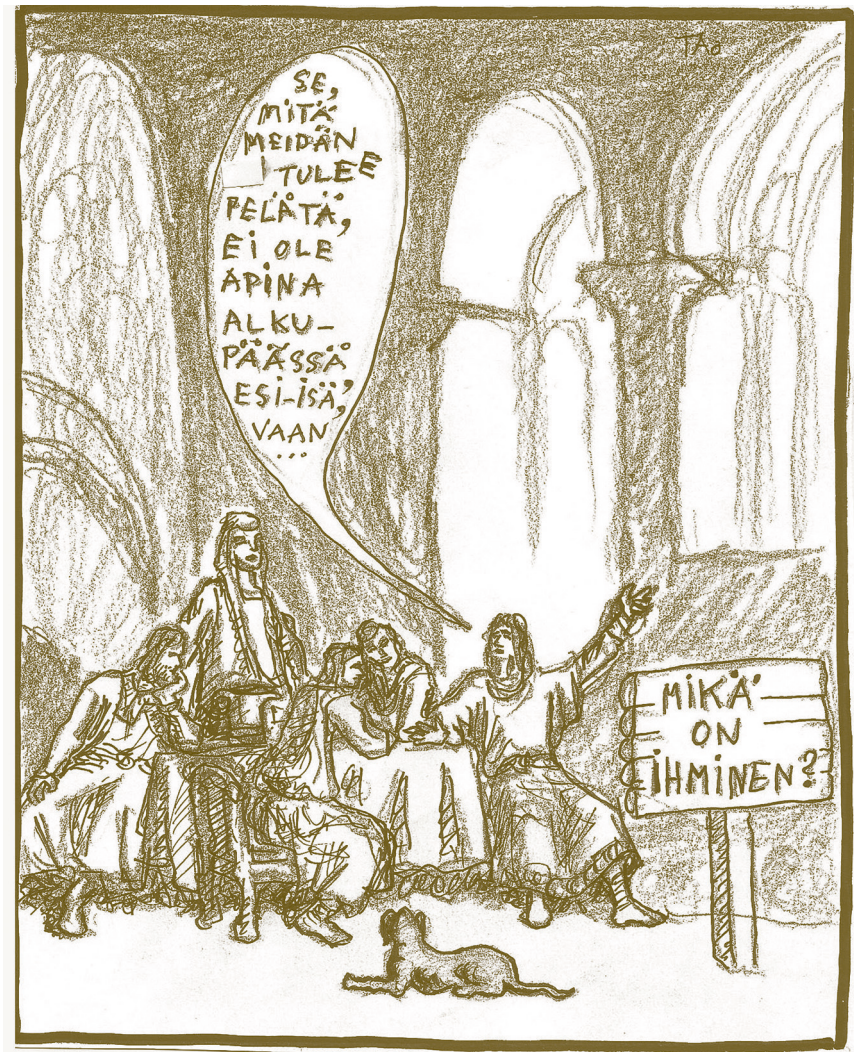
Ennen kuin nukahdan, näen silmissäni Nietzschen lausahduksen:

– Ihminen on köysi, joka viritetty eläimen ja yli-ihmisen välille – köysi yli rotkon.

Kuva 1. ”Jokainen ihminen on pieni maailma” (ranskalainen sananlasku).

1.1 TIEDEUSKONNON TEMPPELIALUEELLA

Kuva 2. "Kaikki hyvin", sanoi Brahma. "Olen kätkenyt sen (jumaluuden) paikkaan, mistä ihminen ei koskaan uneksikaan etsiä sitä. Olen kätkenyt sen Ihmiseen itseensä."
(R. Kipling)

Tiede on meidän aikamme ”kuvitteellinen järjestelmä”, ”kollektiivisen mielikuvituksen tuote”, ”myyttinen liima” joka yhdistää, 70 000 vuotta sitten tapahtuneen kognitiivisen vallankumouksen nykytulema, yhteistoimintaverkosto, ”evoluution puutteiden korjaaja”, ”keinotekoisien vaistojen verkosto”.

Tieteen virtuaalimaailma muodostaa oman ankkalamikkonsa ja hierarkiansa. Tiedeuskonnolla on pyhät kirjansa ja rituaalinsa, marttyyrinsa ja temppelinsä, dogmatiikkansa ja papistonsa. Tiedeuskonnon temppelialue levittäytyy laajana ja mahtavana tajunnoissamme. Siellä nyt vaellan ja yritän etsiä vastausta kysymykseen, mikä on ihminen. Ja koska pyrin hahmottamaan aina kaiken visuaalisesti, piirrostelen kohtaamisiani pitkin matkaa.

Asettaudun tieuskonnon temppelialueen portin luona olevaan kahvilaan. Kirjoitan kysymyksen kylttiin ja isken sen maahan pystyyn, kahvilapöydän viereen, johon olen asettunut nauttimaan virvokkeita.

Ensimmäinen ohikulkija vilkaisee tekstiä ja sanoo:

– Paljon ihmeellistä on, mutta ihmeellisin on kuitenkin ihminen itse. Jaa niin, minun nimeni on Sofokles. Hyvää päivän jatkoa.

Ja niin mies jatkaa matkaa. Muistelen että Sofokles eli reilut kaksi tuhatta vuotta sitten, mutta sehän ei merkitse täällä mitään.

Nyt pöytää lähestyy hyvin pienikokoinen ja kärsivän oloinen mies, joka sanoo:

– Saanko esitellä: Pascal. Vastaukseni kysymykseenne on: Mikä mielikuvituksellinen olento onkaan ihminen! Uskomaton, hirviömäinen, kaoottinen, ristiriitainen ja kummitusmainen olio! Näkemiin ja siunausta!

Sitten eräs ohikulkija, joka ei vaivaudu edes esittäytymään, huikkaa:

– Ihminen, itsensä kesyttänyt petoeläin.

Seuraava tykö tulija asettuu pöydän ääreen, ottaa pöydällä olevan pullanpalan, kastaa sen kahvikuppiini ja alkaa korkealentoisesti paasata:

– Se, mitä meidän pitää pelätä, ei ole apina alkupäässä, esi-isä, mikä sitä paitsi on epäilyksenalaista, vaan apina loppupäässä, hirvittävä luomus, joka tulevaisuudessa saattaa kehkeytyä vikojemme valikoimasta. Polveutua apinasta ja tulla ihmiseksi on edistystä, ja miten suunnatonta edistystä se onkaan! Ihmiskunta, josta on noussut Platon, Mooses, Kristus! Mutta ihmiskunta - joka on kahlehtinut luonnonvoimat, valjastanut ukkosen vaunujensa eteen, tehnyt salamasta sanansaattajansa - nyt jälleen antaa tunteittensa raa'an villeyden, vaistojensa mataluuden, ymmärryksensä pimeyden tehdä itsestään eläimen – millainen putous pimeyteen! Niin siis minun nimeni on Wagner. Näkemiin.

Ja puheensa pidettyään sekä pullansa syötyään mies nousee, kumartaa kohteliaasti ja katoaa ohi virtaavaan ihmisjoukkoon.

Otan kyltin irti maasta ja käännän sen toisinpäin niin että tekstiä ei enää näy, sillä tilanne uhkaa riistäytyä käsistä. Ennen kuin ehdin keksiä, miten etenisin asiassa, ilmeisesti kyltin tekstin huomannut nuorehko mies kävelee luo, pysähtyy hetkeksi ja toteaa:

– Olemme äkkiä alkaneet osoittaa entistä suurempaa kiinnostusta niin kutsuttujen alempien elämänmuotojen elämää kohtaan, ehkä siksi, että meistä itsestämme on tulossa sellainen. Tuossa vieraisessä tiedeuskontoisessa luentosalissa on juuri alkamassa luento asiasta. Suosittelen.

Sitten mies jatkaa matkaa.

Tartun ehdotukseen, sillä en äkkiä keksi mitään parempaakaan. Astun luentosaliin, joka pullollaan väkeä, ja luentoa pitää joku valkoiseen paitaan, kravattiin ja tummaan pukuun arvokkaasti sonnustunut poppamies-professori, jonka sivistyssanoja pullistelevan puheen sisältö on lyhyesti sanottuna: Ihminen on vain eläin.

Luennon jälkeen astun luentosalista takaisin kadulle, jolla huomaan maahan tuupertuneen resuisen miehen. Autan vahvasti viinalle tuoksahtavan spurgun jaloilleen, joka väittää selviävänsä ja toteaa läksiäisiksi: ”Sillä eihän ihminen ole mikään eläin.”

Ehkä tuossa on hyvä lähtökohta, josta kysymystä voisi ruveta purkamaan: Onko ihminen vain eläin?

Minnekähän sitä pitäisi ensin suunnistaa vastausta etsimään?

Tiedeuskonnon suuriin kertomuksiin kuuluu evoluutio. Se vastaa omalla tavallaan kysymykseen, mikä on ihminen. Mutta evoluutiosta on monta muunnelmaa. Täytyy varmaan aloittaa aivan alusta. Darwinista ja olemassaolon kamppailusta.

2. ONKO IHMINEN VAIN ELÄIN?

Kuva 3. ”Ruumis meillä on yhteinen eläinten kanssa, mutta järki ja ymmärrys ovat yhteisiä jumalten kanssa. Toiset tosin kiintyvät tuohon onnettomaan ja kuolevaiseen sukulaisuussuhteeseen, jotkut harvat sensijaan tuohon jumalalliseen ja autuaaseen.”
(Epiktetos)

2.1 DARWININ MAUSOLEUMISSA

Kuva 4. ”Charles Darwin: 200 vuotta sinun syntymäsi jälkeen kirkko on velkaa anteeksipyyntöä teoriasi väärinymmärtämisestä, väärästä ensireaktiosta sekä ihmisten kannustamisesta tulkitsemaan sitä väärin.” (Englannin kirkon anteeksipyyntö, www.uusisuomi.fi, 2008)

Charles Darwinin (1809-1882) Mausoleumi seisoo keskeisellä paikalla tiedeuskonnon tempelialueella. Sinne on helppo löytää.

Astun ovesta sisään. Heti oikealla on pieni muistomyymlä ja tiskin takana pitkänomainen Milnen aasi Ihaata muistuttava ikämies.

- Haluaisin tavata herra Darwinin, sanon.
- Teilläpä sattui tuuri, vastaa hevosnaamainen. Mestari saapui juuri. Menkääpä rippituoliin viisi heti tuossa vasemmalla.
- Kiitos. Tämäpä hienoa, totean ja astun hieman huojuvin polvin mustan rippituolin luo ja sen verhon peittämästä oviaukosta sisään. Aluksi en näe mitään, mutta vähitellen silmä tottuu, ja erotan penkin, jolle istuudun, ja sitä vastapäätä ristikon, jonka läpi lieenee tarkoitus keskustella.
- Haloo, onko siellä ketään? kuuluu ristikon takaa vanhan miehen ääni englanniksi.
- Kyllä vain. Hyvää päivää herra Darwin.
- Päivää päivää.

– Ei minulla mitään syntejä tunnustettavana ole, mutta olen lueskellut teostanne Lajien synty.

– Sehän on hauska kuulla.

– Ottaen huomioon, millaisen myrskyn teos aikanaan synnytti ja kuinka korkealle se edelleen nostetaan tiedeuskonnon pyhien kirjojen joukossa ...

– No niin riittää ...

– Juuri tuo minut yllätti. Kuinka nöyrästi te esittelette ajatuskulkujaanne ja kuinka paljon vaivaa näette kootessanne perusteluita väitteittenne tueksi ja kuinka kunnioittavasti käsittelette vastaväitteitä ...

– Noniin, keskustelut riittävät jo.

– Ja sitä ihailin myös, että avoimesti myönnätte teorianne ongelmat. Esimerkiksi evoluution välimuotojen puuttumisen fossiilien joukossa.

– Niin, se oli ja on edelleen aikamoinen ongelma. Vaikka ...

– Olen lukenut selityksenne, mistä se mielestänne johtuu, ja pidän sitä hyvin ajateltuna.

– Se on hauska kuulla.

– Olen oikeastaan eräänlaisella tutkimusmatkalla täällä tiedeuskonnon valtavalla temppeelialueella.

– Mitä te tutkitte?

– Etsin vastausta kysymykseen: Mitä on ihminen?

– Ei aivan pieni probleema.

– Ei, ja siksi haluaisin esittää teille muutaman kysymyksen.

– Olkaa niin hyvä.

– Ensinnäkin kun te esitätte, että ihminen polveutuu samasta elämän puusta kuin kaikki muutkin eliöt, niin merkitseekö tämä sitä, että ihminen on vain eläin?

– Ei suinkaan. Sillä kuka nyt voisi luottaa apinan päässä syntyneisiin vakaumuksiin, jos siellä ylipäänsä on mitään vakaumuksia.

– Tuo oli hauska kuulla, sillä teidän fanittajanne, darvinistit, tekevät kaikkensa ihmisen eläimellistämiseksi.

– Niin olen kuullut ja huomaa olevani monessa asiassa eri mieltä heidän kanssaan. Mutta hienoa on ollut seurata biotieteiden huikeaa kehitystä, jota emme aikanamme osanneet edes kuvitella. Ja ankarat luonnontieteelliset löydökset eivät mielestäni ole ristiriidassa esittämäni peruslinjan kanssa. Erilaiset maailmankatsomukselliset tulokset ovat eri juttu.

– Niistä haluaisin kysyä hieman lisää. Meillä on juuri saatu aikaan uusi suomennos

Lajien synnystä, ja siinä teoksen kuuluisa viimeinen lause ei puhu Luojaista mitään. Onkohan tässä suomentaja vääristellyt sanojanne?

– Viimeisen lauseen pitää kuulua näin: ”Tämän luonnossa esiintyvän taistelun, nälänhädän ja kuoleman suorana seurauksena on ylevin päämäärä, jonka voimme kuvitella, nimittäin korkeimpien eläinten syntyminen. Jotain suurenmoista on tässä käsityksessä monia voimia sisältävästä elämästä, jonka Luoja puhalsi muutamiin harvoihin tai yhteen ainoaan muotoon, ja siinä että tämän planeetan jatkaessa kiertokulkuaan painovoiman järkkymättömän lain mukaisesti tuosta yksinkertaisesta alusta on kehittynyt ja yhä edelleen kehittyy mitä kauneimpia ja ihastuttavimpia eliömuotoja.”

– Ohhoh. Tuota on kyllä monen darvinistin vaikea niellä. Sillä ihmisen eläimellistämisen lisäksi heidän perususkomuksiinsa kuuluvat myös materialismi ja ateismi. Mutta äsken esittämästänne lauseesta päätellen te ette olekaan ateisti.

– Mielestäni sellainen todistelu Jumalan olemassaolosta, joka perustuu järkeen eikä tunteisiin, on paljon painavampaa. On äärettömän vaikeata tai miltei mahdotonta selittää, että suunnaton ja ihmeellinen maailmankaikkeus, johon kuuluu myös ihminen ja hänen kykynsä nähdä kauas menneisyyteen ja tulevaisuuteen, olisi syntynyt sokean sattuman tuloksena. Kun tätä mietin, minun on pakko päätyä ajatukseen, että on olemassa Luoja, jonka järki muistuttaa ihmisen järkeä, ja tästä syystä minua voinee oikeutetusti kutsua teistiksi.

– Tuo oli hauska kuulla.

– Olen tämän kaiken sanonut jo kirjoituksissani. Itseäni tuossa vain siteerasin. Ei siinä pitäisi olla mitään epäselvää.

– Hyvä juttu. Mutta luonnonvalinnasta pidätte kiinni?

– Kyllä.

– No mitä te sanotte siitä, kun jotkut filosofit ja fyysikotkin väittävät, että luonnonvalinta on pelkkä tautologia, joka ei merkitse mitään?

– Tautologia, miten niin?

– No kun luonnonvalinta sanoo, että sopeutuvimmat selviävät.

– Niin?

– Niin mitenkäs tämä lause on testattavissa, jota luonnontieteelliseltä teorialta vaaditaan?

– Selitä tarkemmin.

– Niin että jos sopeutuvimmat selviävät, niin kävipä miten tahansa, väite pitää paikkansa. Tämä otus on selvinnyt, siispä hän on sopeutuvin, voittanut olemassaolokamp-

Vanha mies alkaa pohtia, mitä on olla ihminen. Hän saa oppaakseen salaperäisen ystävän, jonka kanssa etsitään vastauksia.

Eikö Darwin olekaan darvinisti? Miksi darvinismi ja freudismi ovat epätieteellisiä antiteorioita? Onko evoluutiolla suunta ja päämäärä? Miksi Hararin teokset ovat hyviä tauluja joissa epätodet kehykset? Miten tietoteoria kumooa materialismin ja ateismin? Miksi evoluution ja luomiskertomuksen välillä ei ole ristiriitaa? Onko jokaisen ihmisen sisimmässä jumalallinen läsnäolo?

Teksti koostuu dialogeista antiikin filosofian tapaan. Erilainen, vahvasti kantaa ottava tietokirja. Absurdin rajoilla vaeltava kaunokirja. Yllättävien piirrosten kuvakirja.

Pamfletti ja tarina parasta filosofiaa, teologiaa ja antropologiaa, joka päättyy hirveään herätyshuutoon materialismin ja ateismin, kapitalismin ja statustelun, vasemmisto-anarkismin ja viherfasismin harhamaailmoihin eksyneille ja uuvahtaneille. Uusia uria aukovaa suomalaista filosofiaa ja teologiaa.

”Paljon ihmeellistä on, mutta ihmeellisin on kuitenkin ihminen itse.” (Sofokles)

9 789528 029328

ISBN: 978-952-80-2932-8

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi